

Een huis voor de stad

Amersfoortse ambitie voor het nieuwe stadhuis

Stad met een hart

Inhoud

Voorwoord	3
1. Het vertrekpunt	4
• Een nieuw stadhuis voor Amersfoort	5
• Op zoek naar antwoorden	6
2. Een huis voor de stad	7
• Toekomstbestendig, en ontmoeting centraal	8
• Uitleg ambities	9
3. Wat betekent dit?	23
• Voor huisvesting, werkplek, dienstverlening en raadscentrum	24
• Voor ruimtelijke inpassing en ontwerp	29
4. Wie dachten er mee?	30
• Bijlage resultaten stadsenquête	31
• Bijlage resultaten raadsenquête	34
• Bijlage resultaten medewerkersenquête	37

*'Ik vind dat een
'huis voor de stad' meer
moet huisvesten dan alleen
de gemeentelijke organisatie.'*

Inwoner

Voor woord

Een nieuw Amersfoorts huis voor de stad: wat voor stadhuis moet dat worden? Groot, klein? Een sobere uitstraling of een markante icoon voor de stad? Kostbaar of juist eenvoudig? Wat is onze ambitie? We weten dat we voor energieneutrale nieuwbouw gaan op de Trapeziumlocatie maar waar moet het nieuwe gebouw verder aan voldoen?

De afgelopen periode stelden we de vraag: 'Wat is voor jou het meest belangrijk aan een nieuw stadhuis?' We vroegen dit aan inwoners van Amersfoort, aan bewoners in de directe omgeving, aan medewerkers in het stadhuis, aan experts die al eerder een stadhuis hebben bedacht en aan (mogelijke) gebruikers van het nieuwe gebouw. Al die reacties hebben we verzameld en gewogen. De rode draad van alle reacties beschrijven we in dit ambitiesdocument. Hierin staat in grote lijnen wat we voor ogen hebben. Het legt accenten en geeft richting bij het ontwerpen en bouwen van een nieuw Amersfoorts huis voor de stad.

Dank aan iedereen die hieraan heeft bijgedragen.

Namens College van Burgemeester en Wethouders,
Willem Jan Stegeman, wethouder stadhuis

*'Prettig als je van
een gewone werkplek
makkelijk kunt wisselen
naar een stiltewerkplek
en andersom.'*

Medewerker

*'De zalen voor
de raad ook maximaal
benutten voor ambtelijke
en maatschappelijke
bijeenkomsten.'*

Raadslid

Inwoners van Amersfoort hebben in het voorjaar van 2020 tips en ideeën meegegeven voor het nieuwe huis voor de stad. Zij deden dit deels anoniem daarom is er bij de quotes van inwoners stockfotografie gebruikt.

1. het vertrekpunt

Amersfoort gaat een nieuw stadhuis bouwen.

Dat besloot de gemeenteraad eind 2019. Het nieuwe stadhuis komt op de Trapeziumlocatie. Dit is het terrein dat direct naast het spoor, het Eemplein en de rotonde Nieuwe Poort ligt. Een stadhuis op die locatie kan de gewenste positieve impuls geven aan het hele gebied rondom de Nieuwe Poort.

Een nieuw stadhuis voor Amersfoort

De noodzaak om een nieuw stadhuis te ontwikkelen is groot. Het huidige stadhuis heeft energielabel G en alle kantoorgebouwen moeten in 2023 energielabel C hebben. Naar verwachting worden die eisen nog strenger en is dit energielabel A in 2030. Dit is landelijke wetgeving waar Amersfoort zich ook aan moet houden. Het betekent dat niets doen geen optie is, we moeten het stadhuis aanpassen of het pand verlaten.

Eerder is er besloten voor nieuwbouw en niet voor renovatie van het huidige stadhuis. We weten nog niet wat er met de verschillende locaties van het huidige stadhuis (Stadhuissplein en Hellestraat) gaat gebeuren. Dat wordt onderdeel van een toekomstige ontwikkeling. We hebben het hier alleen over nieuwbouw op de Trapeziumlocatie. De Trapeziumlocatie biedt een prachtige mogelijkheid om een mooi Amersfoorts huis voor de stad op een goede zichtbare locatie te realiseren.

De stad

Amersfoort is een middelgrote stad met 156.000 inwoners en het ligt op een knooppunt van (spoor)wegen in het midden van Nederland. Een stad waar het bruist van de nieuwe initiatieven en waar historie wordt gekoesterd. De mooie eeuwenoude Koppelpoort pal naast het moderne Eemhuis. Een uitnodigende stad: het aantal inwoners groeit de komende jaren naar verwachting tot 180.000 en ook organisaties en bedrijven vestigen zich hier graag.

Samenwerken met de stad

Belangrijkste opgaven voor het gemeentebestuur zijn: het realiseren van een groeiende, duurzame en inclusieve stad. We willen verduurzamen in combinatie met de groei van de stad. We willen frisse lucht kunnen inademen in een groene stad en het klimaat zo min mogelijk belasten. Daarnaast willen we dat iedereen in Amersfoort mee kan doen. We zetten ons in voor integratie, acceptatie, diversiteit en toegankelijkheid. Dat doen we zowel in de stad, als binnen de eigen organisatie. Er werken 39 gemeenteraadsleden, 7 wethouders, één burgemeester en 1.350 medewerkers dagelijks aan deze doelen.

Medewerkers van gemeente Amersfoort werken op allerlei manieren intensief samen met inwoners en partners. Belangrijke uitgangspunten in de samenwerking zijn: dichtbij, nieuwsgierig en aanspreekbaar zijn. Niet alleen de medewerkers werken op deze manier, ook de bestuursstijl is erg gericht op 'samen met de stad'. Initiatief vanuit de stad wordt omarmd en dat is terug te zien in het grote en goed georganiseerde vrijwilligersnetwerk in Amersfoort. We vinden het samenwerken op een laagdrempelige manier heel waardevol. Met inwoners, met vrijwilligers, met ondernemers, in het stadhuis of op locatie, bij sociale partners in de stad of bij cliënten aan tafel. Nieuwe huisvesting en IT-faciliteiten moeten dit nog verder stimuleren en versterken.

Om de juiste mensen te kunnen aantrekken en behouden wil gemeente Amersfoort zijn concurrentiepositie op de arbeidsmarkt blijven verbeteren. We willen een aantrekkelijke en inclusieve werkgever zijn. Daarbij hoort een gezonde, flexibele, toegankelijke en prettige werkomgeving.

Betekenis van een stadhuis

Een stadhuis is één van die klassieke publieke gebouwen die kleur geeft aan de stad en die mede de identiteit van de stad bepaalt. Een stadhuis laat de relatie zien tussen politiek en maatschappij. In de loop van de tijd is deze relatie veranderd: stadhuizen zijn al lang niet meer het representatieve volkspaleis van vroeger. Tegenwoordig is het een plek waar bestuurders elkaar ontmoeten en ambtenaren samenwerken. Het gaat niet meer om het uitdragen c.q. vertegenwoordigen van gezag, maar om een gebouw, waarin de stad zich herkent, en zich gekend voelt.

Het stadhuis van de toekomst moet een plek zijn waar zowel inwoners, als bestuurders en ambtenaren elkaar kunnen ontmoeten, samenwerken en grootse gebeurtenissen kunnen vieren. Het moet de representatieve functie van een stadhuis verenigen met de praktische werkomgeving.

HET BEGIN	1500-1900	1900-1950	1950-2000	2000-2020
'openlucht democratie'	stedelijk gezagsorgaan met meerdere functies	gezagsorgaan, groeiend administratief apparaat	afnemende gezagsuitstraling 'modern' monumentaal	'open en transparant' op zoek naar nieuwe rol

Figuur 1: Historische verandering in de betekenis van een stadhuis door de eeuwen heen (bron: Loes Oudenaarde, 26-05-2020: 'Een Nieuw Stadhuis – Ruimtelijke kaders en randvoorwaarden')

Op zoek naar antwoorden

De raad heeft eind 2019 thema's meegegeven als vertrekpunt voor het nieuwe stadhuis. Dit waren een duurzaam, gastvrij en aansprekend huis voor de stad. En een slimme, flexibele en gezonde thuishaven voor medewerkers. Op basis van die thema's zijn we vragen gaan stellen. We vroegen: 'Wat is voor jou het meest belangrijk van een nieuw stadhuis?' We vroegen dit aan inwoners van Amersfoort, aan bewoners in de directe omgeving, aan medewerkers in het stadhuis, aan experts die al eerder een stadhuis hebben bedacht en aan (mogelijke) gebruikers van het nieuwe gebouw.

Amersfoorters brachten ruim 350 ideeën in via het online participatieplatform, via een stadsgesprek en via de website. Ook medewerkers gaven aan wat zij belangrijk vonden rondom hun nieuwe werkplek. We raadpleegden daarnaast experts. Zo adviseerde onder andere de Stadsbouwmeester over de ruimtelijke kaders en gaven experts van de TU Eindhoven advies over slimme en duurzame gebouwen. We hebben ons ook laten inspireren door net gebouwde stadhuizen en stadhuizen in ontwikkeling.

Rode draad

Uit al die reacties is de rode draad gehaald. De eerder benoemde thema's (onder andere duurzaam, aansprekend, gastvrij) bleken te algemeen te zijn, met veel overlap, en daarmee nog niet specifiek genoeg om goed aan te geven wat het nieuwe stadhuis van Amersfoort daadwerkelijk onderscheidend maakt. Er is onderscheidend vermogen nodig om later het juiste ontwerpteam te vinden, dat past bij onze opgave.

Er zijn daarom twaalf mogelijke thema's of ambities benoemd die gezamenlijk vrijwel alle mogelijke wensen rondom een nieuwbouwproject vangen. Daarna is bekeken welke ambities met bijbehorende principes het beste passen bij het nieuwe stadhuis. Welke ambities doen recht aan de opgave? Welke waarden zijn het meest belangrijk? Het gaat hierbij zeker niet om een stapeling van ambities, maar om een mix van weloverwogen samenhangende en elkaar versterkende elementen. Bekeken vanuit een brede visie op het nieuwe stadhuis. Wat sluit optimaal aan bij de ruimtelijke omgeving? En wat bij de wensen en ambities van de stad en gemeentelijke organisatie?

Waar ligt het accent?

Uiteindelijk willen we weten op welke ambities we het accent moeten leggen. Er is daarom geprobeerd om in de twaalf ambities een duidelijke focus, samenhang, een scherpe duiding en prioritering aan te brengen.

Als onderdeel van het proces zijn verschillende recente nieuwbouwprojecten, waaronder nieuwe stadhuizen, bekeken. In welke mate ze wel/niet aansluiten bij de wensen van de stad en de organisatie. Wat past beter/minder bij Amersfoort? Een eerste ambitiebepaling is gedaan op basis van een ambitieweb. Vervolgens zijn verschillende scenario's tegen elkaar afgewogen. Uiteindelijk komt dit bij elkaar in één verhaal met een duidelijke samenhangende ambitiebepaling. Een verhaal dat aansluit op en verder invulling geeft aan het verhaal van de stad Amersfoort.

Op basis van het ambitiedocument zal verdere uitwerking in de vorm van een programma van eisen, schetsontwerp, voorlopig ontwerp, definitief ontwerp, technisch ontwerp en uitvoeringsontwerp plaatsvinden. Gedurende al deze stappen wordt continu getoetst of het product en proces voldoen aan de opgestelde ambities.

2. Een huis voor de stad

The background of the page is a monochromatic orange-tinted illustration of a city street. A canal runs through the center, reflecting the surrounding architecture. On the right, there is a row of modern, multi-story residential buildings with gabled roofs and large windows. On the left, there are more buildings and trees. Several cars are parked along the street on both sides of the canal. The overall atmosphere is urban and modern.

Een toekomstbestendig huis voor de stad waar ontmoeting centraal staat.

De Amersfoortse ambitie voor het nieuwe stadhuis heeft twee invalshoeken: enerzijds toekomstbestendig en anderzijds ontmoeting centraal. Toekomstbestendig staat voor effectief en financieel. Een bewuste investering voor mens, milieu en budget. Ontmoeting centraal staat juist voor de sociale kant. Warm, toegankelijk en uitnodigend. Een gebouw met Amersfoortse identiteit en uitstraling, dat uitnodigt om elkaar te ontmoeten en samen te werken.

We willen een warm, toegankelijk, gastvrij en uitnodigend stadhuis. Aandacht gevend aan alle bezoekers en medewerkers; en ongedwongen en laagdrempelig ontmoeting en dialoog faciliterend. Een duidelijk zichtbaar stadhuis, dat verbinding maakt tussen overheid en inwoners, en tussen inwoners onderling. Een gebouw dat uitnodigt om elkaar te ontmoeten. Zowel binnen, als buiten. Waar nieuwe verhalen gemaakt kunnen worden. Waar de stad trots op is en dat bijdraagt aan de positieve identiteit van Amersfoort, haar inwoners en ondernemers. Maar het stadhuis moet ook nuchter zijn. Het moet doen wat het in de basis moet doen. Het moet de stad daadwerkelijk iets opleveren. Het moet snel en zakelijk (kunnen) zijn. Of je nu je paspoort moet verlengen of komt voor andere ambtelijke taken: dat moet zo simpel mogelijk worden gemaakt.

Een nieuw huis voor de stad is er niet voor even maar voor de lange termijn. Daarmee is het verantwoordelijk voor haar impact op de korte en lange termijn. Zowel in kosten als in duurzaamheid: van energie en materialen tot klimaat. Het nieuwe stadhuis is daarom toekomstbestendig: een duurzaam en robuust gebouw met lage energie & onderhoudskosten. Een gebouw dat op een verantwoorde manier doorgegeven kan worden aan een volgende generatie. Een toekomstbestendig stadhuis is ook een gezond stadhuis, waarbij de medewerkers in optimale werkomstandigheden tot de beste prestaties voor de stad kunnen komen. De ambitie voor het nieuwe stadhuis sluit aan op het verhaal van de stad Amersfoort als Stad met een hart. Amersfoort die een hart heeft voor...

- De mensen: elkaar zien en er voor elkaar zijn.
- De stad: een stad waar het goed wonen en werken is, trots op de geschiedenis van de stad en daar steeds nieuwe onderscheidende hoofdstukken aan toevoegen.
- De aarde: zorgvuldig omgaan met de fysieke leefomgeving, de natuur voor toekomstige generaties.

We vertalen dit in de wens voor een dienstbaar stadhuis met dienende architectuur: voor de stad, lokale omgeving en de medewerkers. Het nieuwe Amersfoortse huis voor de stad stimuleert een laagdrempelige manier van samenwerken. Het laat heel duidelijk de verbinding zien tussen de stad en de organisatie, en tussen de inwoners en de gemeenteraad.

Toekomstbestendig

De acht ambitiethema's hieronder horen bij de invalshoek toekomstbestendig. Bovenaan staan de ambities die het meeste accent krijgen, onderaan de thema's met een minder groot accent.

>> Lees verder op pagina 11

Bewuste investering

>> Lees verder op pagina 15

Slim ruimtegebruik

>> Lees verder op pagina 15

Gezonde werkomgeving

>> Lees verder op pagina 16

Materialen

>> Lees verder op pagina 17

Energie

>> Lees verder op pagina 17

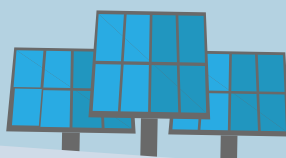
Water en klimaat

>> Lees verder op pagina 18

Bodem

>> Lees verder op pagina 19

Mobiliteit

>> Lees verder op pagina 19

Ontmoeting centraal

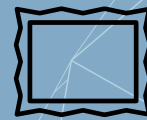
De vier ambitiethema's hieronder horen bij de invalshoek ontmoeting. Bovenaan staan de ambities die het meeste accent krijgen, onderaan de thema's met een minder groot accent.

>> Lees verder op pagina 12

Sociale verbinding

>> Lees verder op pagina 20

Aansprekende uitstraling

>> Lees verder op pagina 21

Vestigingsklimaat

>> Lees verder op pagina 22

Ecologie

>> Lees verder op pagina 21

Toekomstbestendig omdat...

Een nieuw huis voor de stad is er voor de lange termijn. Daarmee is het verantwoordelijk voor haar impact. Zowel op mens en milieu, als op budget. Een gebouw dat op een verantwoorde manier doorgegeven kan worden aan een volgende generatie is compact, robuust en duurzaam. Alleen dan is het een goede toekomstvast investering.

Toekomstbestendigheid betekent inzetten op herbruikbaarheid, beheerbaarheid en flexibiliteit. Door gebruik van diverse slimme systemen kunnen we rekening houden met veranderende omstandigheden en behoeften van de stad en organisatie. Het wordt gestuurd op een budgetneutraal stadhuis. Dat wil zeggen dat de jaarlasten van het nieuwe stadhuis niet hoger zijn dan de beschikbare budgetten in de begroting voor huisvesting. Een toekomstbestendig stadhuis is ook een gezond stadhuis, waarbij de medewerkers in optimale werkomstandigheden tot de beste prestaties voor de stad kunnen komen.

Wij streven naar een optimaal binnenklimaat, want dit leidt tot hoge productiviteit en laag ziekteverzuim. Hierbij valt te denken aan gebruik van gezonde (biobased/natuurlijke) materialen en de strategische inzet van groen. Niet alles hoeft en kan meteen optimaal, maar zal doorgroeien in de tijd. Denk hierbij bijvoorbeeld aan een gebouw dat (gedeeltelijk) is voorbereid op andere gebruikers in de toekomst. En in de toekomst nog verder kan verduurzamen, bijvoorbeeld met nieuwe technieken.

Om dit te bereiken geven we in het ontwerp prioriteit aan:

Bewuste investering

Het nieuwe huis voor de stad willen we realiseren binnen de beschikbare budgetten in de begroting voor huisvesting. Alle maatregelen die grote investeringen vragen, moeten zich kunnen terugverdienen en/of anders aantoonbare meerwaarde opleveren. Er wordt toekomstgericht ontwikkeld, waarbij het gebouw zich moet kunnen doorontwikkelen. Het gaat er niet om, om op een zeker moment het duurzaamste te zijn, maar over de hele levensduur steeds zo optimaal mogelijk duurzaam te zijn.

Slim ruimtegebruik

Efficiënt ruimtegebruik door de ruimte slim en flexibel in te richten zodat deze aanpasbaar is aan de veranderende behoeften van de gebruikers door de tijd heen. Zo zullen delen van het gebouw en mogelijk het gebouw als geheel in de toekomst andere gebruikers kunnen verwelkomen. Het gebouw is compact (niet meer ruimte dan nodig), maar wel met voldoende mogelijkheden om toekomstige ontwikkelingen op te kunnen vangen. Verschillende ruimtes voor verschillende functies: van concentratiezones tot team- en inspiratieruimtes. Deels als specifieke ruimte, deels ook vanuit meervoudig ruimtegebruik, zoals bijvoorbeeld het multifunctioneel gebruik van de ontvangstzaal (burgerzaal 2.0) en raadsaal voor stads- en participatiebijeenkomsten. Of het sociaal inrichten van de ruimte: een plek voor mensen met verschillende rollen (burger, medewerker, ondernemer etc.) en voorzieningen hierop aanpassen.

Gezonde werkomgeving

Een gezonde veilige werkomgeving met een aantrekkelijke sfeer, een goed binnenklimaat en ruimte voor zowel door rustige als drukke activiteiten.. Positieve impact op de mentale gezondheid door het voorzien in verschillende behoeften van de gebruiker. Positieve impact op de fysieke gezondheid door gezond bouwen (gezonde materialen, goede ventilatie, optimale werkplekken met ondersteunende voorzieningen etc.). Beweging in en om het gebouw stimuleren door een gezondere vorm van mobiliteit. Gebruikers in gezonde voeding voorzien door bijvoorbeeld gezond eten in bedrijfsrestaurant en voldoende waterpunten door het gebouw heen. Verschillende vormen van groen/beplanting vormen een belangrijk onderscheidend onderdeel van het gezonde aantrekkelijke binnenklimaat.

Ontmoeting staat centraal omdat...

Het nieuwe huis voor de stad heeft meerwaarde voor de stad omdat het een sociale ontmoetings- en werkplek is. Van en voor iedereen in de stad: voor zowel inwoner, ondernemer als medewerker van de gemeente. Zo worden kennis en mensen verbonden.

Het zal de trots van de stad uitstralen, waar de gemeente ook transparant is over de nieuwste ontwikkelingen en de stadsagenda. Het gebouw biedt meerwaarde voor de omgeving door optimale verbinding met het station en de historische binnenstad, omliggende buurten, voorzieningen en de natuur. Maar ook in verbinding met partijen en voor de stad belangrijke thema's.

Het stadhuis mag gezien worden. Het is geen anoniem kantoorgebouw. In het hele gebied Langs Eem en Spoor vormt de Trapeziumlocatie een scharnierpunt. Waar het Eemplein een plek is voor cultuur, evenementen, winkelen en samenzijn, de Nieuwe stad als creatieve broedplaats het nieuwe werken fungeert, is het nieuwe stadhuis de plek voor dialoog, debat en ontwikkeling: samen bouwen aan de stad. Het nieuwe stadhuis is dienstbaar aan het grotere geheel en een stimulans voor ontwikkeling. In het gebouw is ook letterlijk ruimte voor de stad.

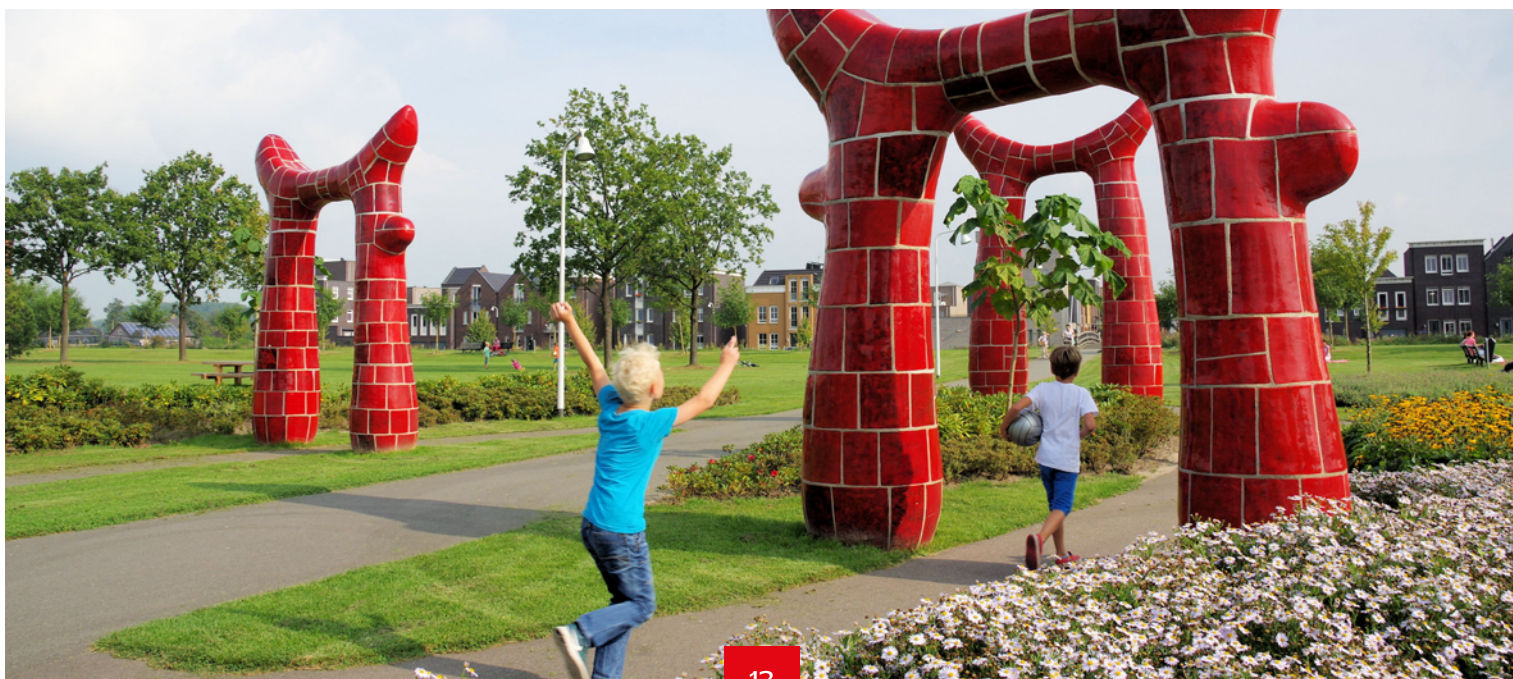
Sociale verbinding

Het stadhuis is er voor iedereen. Het moet warm, toegankelijk en uitnodigend zijn: aandacht gevend aan alle bezoekers. Het gebouw helpt om op een laagdrempelige manier samen te werken. Het moet zowel makkelijk zijn (even snel je paspoort regelen) als open en gastvrij. Het gebouw geeft letterlijk, maar ook figuurlijk ruimte aan de stad en haar inwoners. Vormgeving en techniek is in alle gevallen dienstbaar. De wensen en behoeftes van de gebruiker staan centraal.

Aansprekende uitstraling

Een onderscheidende maar dienende architectuur die bijdraagt aan de herkenbaarheid, gastvrijheid en trots van het huis voor de stad. Strategische beheerbare (functionele) inzet van groen binnen en buiten zorgen voor een zachte aantrekkelijke uitstraling. Er is een zachte scheiding tussen binnen en buiten, waardoor het stadhuis en haar omgeving meer met elkaar verweven zijn. De inrichting van de openbare ruimte is daarom nadrukkelijk onderdeel van de opgave van het nieuwe stadhuis.

*‘Voor mij
betekent dit een
toegankelijke uitstraling,
het moet ‘Amersfoort
ademen.’*

Inwoner

Twaalf ambitiethema's

In totaal zijn er twaalf ambitiethema's bekeken. Gezamenlijk vangen zij vrijwel alle mogelijke wensen rondom een nieuwbouwproject. Alle afzonderlijke ambities zijn waardevol en alle ambities hebben een onderlinge relatie. Op basis van de twee invalshoeken (toekomstbestendig enerzijds en ontmoeting anderzijds) is bekeken hoe de ambitiethema's gegroepeerd en geprioriteerd moeten worden. Namelijk, als alle ambitiethema's even belangrijk zijn dan is tegelijkertijd niets belangrijk. Er is per invalshoek bekeken welke ambitiethema's het meeste accent moet krijgen, en welke ambities meer ondersteunend zijn. Dit is gedaan op basis van de rode draad uit alle opgehaalde reacties. Op de volgende pagina's wordt dit verder toegelicht.

Ondersteunende ambities

De invalshoek Toekomstbestendig heeft als belangrijkste ambitiethema's: bewuste investering, slim ruimtegebruik en gezonde werkomgeving. De invalshoek Ontmoeting heeft als belangrijkste ambitiethema's: sociale verbinding en aansprekende uitstraling. Daarnaast zijn er ondersteunende ambities.

Toekomstbestendig

- Water & Klimaat
- Materialen / Circulaire economie
- Energie/ CO₂
- Mobiliteit

Ontmoeting centraal

- Vestigingsklimaat
- Ecologie

Op deze ondersteunende thema's hebben we wel degelijk ambities. Deze ambities vormen niet de kern maar moeten zo worden uitgewerkt dat zij de belangrijkste ambities ondersteunen. Als voorbeeld: een energieneutraal stadhuis is een stevige ambitie die aansluit op het gemeentelijk beleid ten aanzien van de energietransitie. Het is een harde voorwaarde die zodanig wordt uitgewerkt, dat het de andere ambities ten aanzien van toekomstbestendigheid kan ondersteunen. Daarmee bedoelen we dat het ondersteunend is voor de bewuste investering, het slimme ruimtegebruik en de gezonde werkomgeving.

Ook de ambitie op het gebied van materialen en circulaire economie (verantwoord omgaan met grondstoffen) is een ondersteunende ambitie. De hoge ambities op het gebied van bewuste investering, slim ruimtegebruik en een gezonde werkomgeving vereisen wel ruimschoots aandacht voor materialen. Hierbij wordt er rekening mee gehouden dat dit ondersteunend is aan de belangrijkste ambities.

Rondom het nieuwe stadhuis kan er ook slimmer met mobiliteit worden omgegaan (zowel ten aanzien van vervoersmiddelen, bereikbaarheid, als ten aanzien van het energieconcept). Tevens zijn er eenvoudige mogelijkheden om het gebouw meer verbinding met de natuur te laten maken. Deze maatregelen worden daarom ook meegenomen bij de uitwerking van het nieuwe stadhuis. Daarnaast is het stadhuis als uithangbord voor Amersfoort en als facilitator van diensten voor inwoners, organisaties en ondernemers van meerwaarde voor het vestigingsklimaat van Amersfoort.

Toelichting ambitiethema's

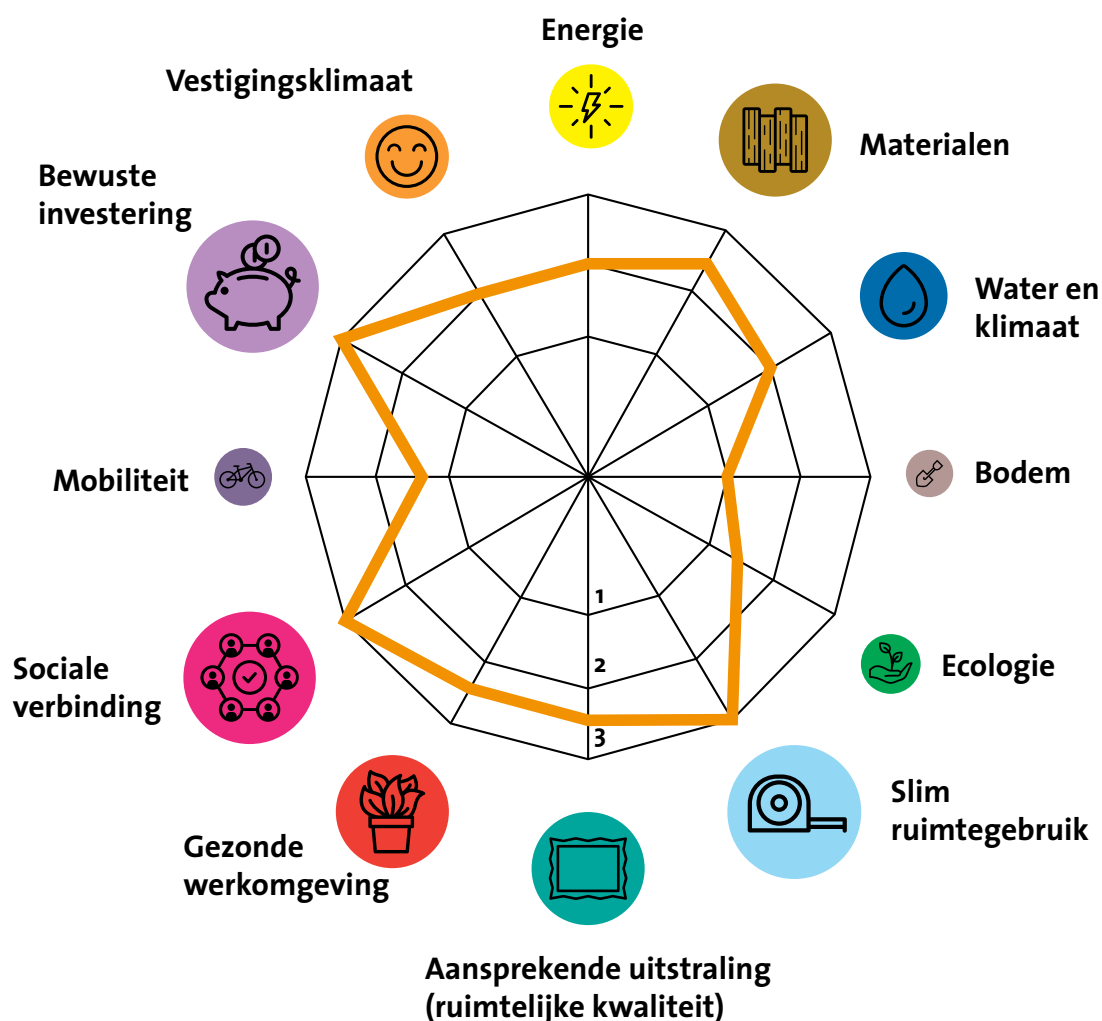
In totaal zijn er twaalf ambities bekeken die gezamenlijk vrijwel alle mogelijke wensen rondom een nieuwbouwproject vangen.

Iedere ambitie heeft een niveau gekregen:

- **Basis** (niveau 1): in de basis goed functioneren op basis van wettelijke en beleidsmatige verplichtingen; niet onderscheidend.
- **Optimaliseren** (niveau 2): een meerwaarde door bijvoorbeeld het creëren van extra kwaliteiten, mogelijkheden, voorzieningen, voordelen etc.
- **Maximaal** (niveau 3): maximaal onderscheidend vermogen van het nieuwe stadhuis. Dit gaat verder dan optimalisatie en vormt het kenmerk van het nieuwe stadhuis.

Hieronder volgt op de pagina's 16 t/m 23 een toelichting per ambitiethema.

Liever gelijk lezen wat de betekenis is voor werkplek en ontwerp? Ga dan naar [pagina 23](#).

Bewuste
investering

Max.
niveau 3

Waar denken we dan aan?

- In eerste instantie de onderdelen met lange levensduur / tijdshorizon maximaal uit te werken (robuust kader gevormd door vorm, gebouwschil, constructie etc.), om daarna aanvullend de onderdelen die kort meegaan zoals inrichting en installaties zo flexibel mogelijk uit te werken. Dit is een passieve benadering die eerst gaat over minder en degelijk en pas dan over systemen. Dit betekent misschien aanvankelijk een hogere investering die langer mee gaat. Dat zorgt voor lagere vervangings- en onderhoudskosten.

Slim
ruimte
gebruik

Max.
niveau 3

Waar denken we dan aan?

- Meervoudig ruimtegebruik, zoals multifunctioneel gebruik van de publiekszone/ ontvangstruimte (burgerzaal 2.0) en de raadzaal voor o.a. stads- en participatiebijeenkomsten. Maar ook dubbelfuncties, in wachtruimtes en bij coffee corners, waarbij zoveel mogelijk van dit soort gedeelde ruimtes ook als werkplek gebruikt kunnen worden. We denken hier ook aan meervoudig ruimtegebruik bij het flexibel inzetten van parkeervoorzieningen (woningen, voorzieningen in de omgeving).
- Meervoudig gebruik van het dak, bijvoorbeeld als openbare daktuin (verhogend voor ruimtelijke kwaliteit).
- Flexibel ruimtegebruik zodat deze aanpasbaar is aan de veranderende gebruikers, omstandigheden, beschikbare technieken en behoeften van de gebruikers door de tijd heen. De ruimte faciliteert flexibiliteit in gebruik(ers) en gedrag. Ook dient ingespeeld te worden op mogelijke verandering van gebruikers van het gebouw in de toekomst. Voorbereiden op een toekomstig multi-tenant gebouw (o.a. door ICT infrastructuur) verhoogt de flexibiliteit van het stadhuis. Multifunctioneel en flexibel bouwen wordt als zeer belangrijk beschouwd in de enquêtes (zie bijlagen).
- Compact en passief bouwen zodat niet onnodig ongebruikte ruimte wordt ingenomen en de ruimte integraal met de technische ondersteunde systemen (energie, water, mobiliteit) wordt ontworpen.
- Om na ingebruikname het gebouw blijvend efficiënt te gebruiken, dienen de mogelijkheden voor slim ruimtegebruik continue herzien en gemonitord te worden. Op basis van die monitoring dienen maatregelen worden aangepast/aangevuld. Dit omvat zowel de technische efficiëntie als de sociale inbedding (werkt het echt bij de gebruikers).

Gezonde
werk-
omgeving

Max./opti-
maliseren

Niveau 2,5

Waar denken we dan aan?

- Een aantrekkelijke ruimte en sfeer door materiaalgebruik, groen en de ontwikkelde ruimtelijke kwaliteit.
- Ruimte voor zowel inspanning als rust.
- Bewegen (lopen, fietsen) wordt gestimuleerd en autogebruik wordt verminderd (gezonde mobiliteit).
- Een veilige plek. Dit staat in de Top 4 wensen uit de raadsenquête en ook als zeer belangrijk wordt beschouwd in de medewerkersenquête (zie bijlagen).
- Een inclusieve plek, o.a. toegankelijkheid voor minder validen (zie mobiliteit).
- Een comfortabel binnenklimaat met goede luchtkwaliteit (mede door gezonde materialen in constructie en afwerking), waarbij groen buiten en binnen luchtzuiverend werkt. Er is aangenaam licht (lichtcomfort), voldoende ventilatie en koeling/verwarming waar nodig.
- Het passief bouw concept, zonwering en de inzet van groen om hittestress te verminderen. Dit sluit aan bij de toenemende tijd- en plaats-onafhankelijke werkwijze van onze gemeentelijke organisatie: juist eerder beginnen vanwege koele ochtenden of later beginnen vanwege warme nachten, afhankelijk van persoonlijke voorkeuren.
- Voldoende variatie aan werkplekken, passend bij wenselijke werkvorm (zie huisvestingsconcept).
- Aanpasbare werkplekken (ergonomisch en klimatologisch) en een omgeving die ook aangepast kan worden (zoals nu bijvoorbeeld de extra voorzieningen rondom de corona-pandemie).
- Gezonde voeding wordt gestimuleerd door voorzieningen in bedrijfsrestaurants
- en coffee corners. Bijvoorbeeld voldoende aanbod van gezonde producten en water tappunten.

*‘Groen, licht en lucht.
Gezonde planten en een
ruime tuin of dakterras waar
het goed toeven is.’*

Medewerker

Materialen

Max/optimaliseren

Niveau 2,5

Gebruikte materialen dragen bij aan een zo gezond mogelijke werkomgeving (temperatuur, luchtvochtigheid, luchtkwaliteit etc.). Materialen zijn waar mogelijk demontabel en kunnen zo hoog mogelijk worden teruggebracht in de circulaire ketens. De inzet van materialen draagt bij aan een zo energiezuinig gebouw. Vanwege de diverse positieve eigenschappen wordt zoveel mogelijk ingezet op biobased/natuurlijke materialen. Door zoveel mogelijk materialen uit de omgeving (her) te gebruiken wordt de link met de stad verder versterkt: het gebouw komt letterlijk uit de stad voort.

Waar denken we dan aan?

- Licht en compact bouwen en niet meer materialen toepassen dan daadwerkelijk functioneel nodig: less is more.
- De materialen dienen passief bouwen (ontwerpen vanuit de schil en integraal met technische ondersteunde systemen) en flexibele bouwconcepten (licht, aanpasbaar, demontabel, modulair) te ondersteunen.
- De materialen dienen ook bij te dragen aan een gezonde binnenruimte/werkomgeving door de inzet van bijvoorbeeld biobased materialen (in constructie, verf etc.). Dit bevordert temperatuur, luchtvochtigheid, luchtkwaliteit e.d. Dit is dus zeer belangrijk om de grootste wensen vanuit de enquêtes voor een gezonde omgeving waar te maken.
- Aantonen en verantwoorden van de herkomst van materialen middels een materialenpaspoort.
- Waar mogelijk materialen uit de omgeving (her)gebruiken en herbruikbare materialen toepassen.
- Beheerbaarheid: de materialen dragen bij aan budgetneutraliteit.

Energie

Max./optimaliseren

Niveau 2

Het stadhuis wordt een Energie Neutraal Gebouw (ENG). Hierbij is de gebouwgebonden energievraag gelijk aan wat het gebouw zelf opwekt op jaarbasis. Ook willen we een Zero-ready gebouw om op termijn de Nul Op de Meter (NOM) te bereiken zodat ook in de behoefte aan overige energie kan worden voorzien. Door slimme opzet van het gebouw en materialisatie wordt de energievraag (elektriciteit, warmte en koude) maximaal beperkt. Verdere reductie door slimme systemen (natuurlijke systemen, sensoren, systemen die piekbelasting verlagen etc.), zodat nooit meer energie wordt gebruikt dan nodig en de grootte van de installaties kan worden beperkt. Pas als laatste toepassing van efficiënte installaties met lage jaarlasten over de gehele levensduur.

Waar denken we dan aan?

- Lage energielast realiseren door passief te bouwen, waarbij compact wordt gebouwd, goed wordt geïsoleerd met natuurlijke daglichtsystemen en zonwering.
- Het energieverbruik wordt waar mogelijk geminimaliseerd door de toepassing van energiezuinige installaties die ook leiden tot lage energiekosten en lage CO₂-emissies.
- Sensorsystemen (licht) toepassen voor efficiënt en laag verbruik.
- Een gezond binnenklimaat door zuinige energiesystemen die wel voor goede luchtkwaliteit zorgen.

Water en
klimaat

Optimali-
seren

Niveau 2

Het nieuwe stadhuis zal minimaal voldoen aan de gemeentelijke richtlijn klimaatbestendige bouw, maar zal verder waar mogelijk klimaatrobuust worden ontworpen om toekomstbestendig te zijn en zo lang mogelijk goed te functioneren bij verslechterende klimaatomstandigheden (extremere piekbuien, langere tropische perioden). Dak en gevels zijn zo ontworpen dat hitte effecten worden beperkt. Hemelwater wordt zoveel mogelijk opgevangen en ingezet in het gebouw (koeling, spoeling, irrigatie, schoonmaken etc.). Door waterzuinige systemen, wordt het watergebruik in het gebouw beperkt.

Waar denken we dan aan?

- Klimaatadaptatie ten aanzien van wateroverlast en droogte door hemelwater op te vangen en het dak af te koppelen voor waterbuffering en op basis van nader te onderzoeken mogelijkheden:
 - Ten behoeve van koeling
 - Ten behoeve van brandveiligheidsinstallaties
 - Ten behoeve van irrigatie van groenvoorzieningen
 - Ten behoeve van PV-wasinstallatie
 - Ten behoeve van spoelwater voor toiletten.

Een klimaatrobuust ontwerp en inrichting zal ook bijdragen aan de robuustheid van omgeving Eemplein/Trapezium/Stationsgebied. Wateroverlast beperkt zich immers niet tot kavelgrenzen.

Waterbesparing door het gebruik van hemelwater en door zuinige sanitair voorzieningen (kranen, toiletten etc.)

*‘Vanzelfsprekend
energieneutraal,
van materiaal dat
klimaatvriendelijk
geproduceerd
wordt.’*

Inwoner

Mobiliteit

Optimaliseren

Niveau 1,5

Het stadhuis moet optimaal bereikbaar zijn voor iedereen. Er wordt ingezet op het beperken van autogebruik door zoveel mogelijk diensten digitaal aan te bieden of gebruik te maken van bezorgdiensten (aangetekende post, eigen koerier), het beperken van parkeerplaatsen door dienstverlening grotendeels digitaal op afspraak (spreiding) en bij piektijden (bijv. grote bijeenkomsten) gebruik te maken van omliggende openbare parkeergarages. Waar mogelijk wordt gebruik gemaakt van deelauto's/ deelfietsen, Mobility as a Service (MaaS). Goede fietsstalvoorzieningen en slimme aansluiting op fiets- en wandelroutes en openbaar vervoer etc dragen ook bij aan de beperking van autogebruik. Waar mogelijk wordt beweging als onderdeel van de gezonde werkomgeving gestimuleerd. Laadpunten vormen slim onderdeel van het energieconcept van het gebouw.

Uit de stadsenquête blijkt dat er zorgen zijn over de bereikbaarheid (met name rotonde Nieuwe Poort) en de verbinding met de binnenstad en het station (zie bijlagen).

Waar denken we dan aan?

- ITS-certificering voor toegankelijkheid mindervaliden (ITS-totaal).
- Optimale bereikbaarheid en toegankelijkheid van het gebouw, o.a. door:
 - Duidelijke bewegwijzering.
 - Zichtbaarheid. Inclusief goede bewegwijzering vanaf stationshal.
 - Wijziging van de huidige situatie rondom de Nieuwe Poort. Op dit moment zijn er problemen met betrekking tot verkeersveiligheid en verkeersdoorstroming. Dit is niet het gevolg van de komst van het stadhuis naar deze locatie maar is al een probleem in de huidige toekomstsituatie. De noodzakelijk grootschalige aanpassing aan de infrastructuur rondom deze locatie biedt kansen om het stadhuis optimaal te ontsluiten voor al het vervoer. In het ontwerpproces wordt aandacht gevraagd voor locaties, loopafstanden en looproutes naar bushaltes, de locatie en toegang tot fietsenstallingen voor bezoekers en werknemers en een goed toegankelijke en veilige toegang tot de parkeervoorziening.
- Aansluiten bij het in ontwikkeling zijnde beleid over Mobility as a Service (MaaS) en inzet op een Mobility Service Provider (breed aanbod van flexibel afneembare duurzame mobiliteitsvoorzieningen).
- Autogebruik beperken door het terugdringen van bezoek aan stadhuis voor eenvoudige dienstverlening (door digitaal aanbieden/ bezorgdiensten), het aanbieden van deelauto's en goede fietsstalvoorzieningen (met voldoende ruimte voor elektrische fietsen) en slimme aansluiting op fiets- en wandelroutes en openbaar vervoer.
 - Parkeerruimte voor geautomatiseerde voertuigen beperken.
 - (Elektrische)deelfietsen voor medewerkers.
 - Inclusief goede elektrische laadvoorziening.

Bodem Basis

Niveau 1

Het voldoen aan vigerend beleid en wetgeving vormt het uitgangspunt.

- behoud van bodemkwaliteit
- geen uitlopende materialen toepassen
- beschermen van eco-systeem

Indien toepassing van bodemgebonden energiesystemen, dan volgt nader onderzoek naar effecten, onder andere in relatie tot beïnvloeding van potentie voor dit soort systemen door de omgeving.

Invalshoek: ontmoeting centraal

Sociale
verbinding

Max.
niveau 3

Waar denken we dan aan?

- Werk- en ontmoetingsplekken inrichten in ruimtes die zowel alleen intern (voor de gemeentelijke organisatie), als openbaar toegankelijk (gedeeld) zijn. Deze dienen digitaal ondersteund te worden, bijvoorbeeld door toegang tot digitale diensten/ netwerken (veilig, snel, betrouwbaar). Dit maakt het stadhuis gebruiksvriendelijk voor iedereen en maakt het delen van kennis en het leggen van contacten gemakkelijker. Volgens de raadsenquête is dit essentieel voor een slimme werkomgeving. Daarbij dient er een balans gevonden te worden tussen de hoeveelheid ruimtes die openbaar toegankelijk zijn en voor de gemeentelijke organisatie (waar zij ook zakelijke partners kunnen ontvangen), in grootte van de ruimte en in functie (grote diversiteit in type werk-overleg- en ontmoetingsplekken).
- De burgerzaal 2.0 herintroduceren, om letterlijk ruimte te geven aan de stad, o.a. door in gesprek te gaan met het bestuur, om ideeën/ wensen te presenteren en (stads)herinneringen te creëren. *Uit de raadsenquête blijkt dat het stadhuis als plek waar Amersfoorters (ook) terecht kunnen, belangrijk voor het bereiken van 'Huis voor de Stad' (zie bijlagen).*
- Transparantie (online en offline informatievoorziening) over de sociaal maatschappelijke ontwikkelingen die op de gemeentelijke agenda staan.
- Plek geven aan kunst en cultuur in/bij het stadhuis. Voorbeelden die door inwoners worden genoemd zijn: exposities of een podium voor sprekers. *Dit geeft invulling aan de wensen van de stad uit de enquête (zie bijlagen).*

*'Een ontmoetingsplek
waar je kennis komt halen
en brengen. Waar je kunt
sparren, weekstarts hebt en
samen werktrends bespreekt.'*

Medewerker

Aan-
sprekende
uitstraling

Max./opti-
maliseren

Niveau 2,5

Waar denken we dan aan?

- Voor een hoge belevingswaarde is ten eerste een hoge herkenbaarheid en een duidelijk karakter vereist. Hiervoor dient het gebouw te passen in de omgeving, in de stad zelf en een uitnodigende architectuur/esthetiek te bevatten, zowel binnen (o.a. fijne lichtbeleving/lichtcomfort) als buiten. Voor de keuze in stijl, vormen en materiaalgebruik is verder onderzoek nodig. Het stadhuis moet mede hiermee het uithangbord/visitekaartje van de stad worden. Men moet hier trots op kunnen zijn. Ten tweede dient een centrale ontvangsthal duidelijk vormgegeven worden en moet de indeling van de binnenruimten duidelijk en uitnodigend zijn voor ontmoeting. De functie van een ontmoetingsplek in het stadhuis is volgens alle enquêtes zeer belangrijk voor het nieuwe stadhuis (zie bijlagen).
- Het stadhuis een vitale moderne uitstraling geven door groen. *Uit de stadsenquête bleek een groene uitstraling door groen in/om het gebouw belangrijk wordt gevonden voor een 'duurzaam stadhuis' (zie bijlagen).*
- Een mogelijke daktuin kan multifunctioneel en groen worden ingericht, waar men kan uitkijken over de stad, geïnspireerd raakt en kan pauzeren.
- Een hoge transparantie door te laten zien wat de gemeente doet, wat er speelt in Amersfoort en wat er op de agenda staat, aansluitend op de bestaande communicatiekanalen.
- De hoge gebruikswaarde wordt voornamelijk bereikt door de slimme multifunctionele werkomgeving, voorzien van digitale ondersteuning (laadvoorzieningen, smartboards e.d.). *Uit de enquêtes van zowel de raad als de medewerkers van de gemeente bleek dit van groot belang. Bij de raad staan goede digitale middelen en een goede internetverbinding beide in de Top 4 van wensen (zie bijlagen).*

Ecologie

Optima-
liseren /
basis

Niveau 1,5

Het gebouw is van meerwaarde voor stadsnatuur, bijvoorbeeld door faunavoorzieningen en in te spelen op de behoeften van stadsecologie.

Waar denken we dan aan?

- Uitwerken van groenkwaliteit zodat het van ecologische waarde is

Invalshoek: ontmoeting centraal

Vestigings-
klimaat

Optimali-
seren

Niveau 2

Het stadhuis is van meerwaarde voor ondernemers, organisaties etc. Zowel het gebouw zelf als de dienstverlening draagt bij aan een beter vestigingsklimaat door een plek te vormen waar Amersfoorters trots op kunnen zijn. Het stadhuis is een uithangbord voor de stad, zowel qua vormgeving als ten aanzien gebruikte producten etc. van ondernemers in de stad. Op basis van een flexibele ruimtelijke opzet kunnen in meer of mindere mate (naar wens en afhankelijk van toekomst) behoeftes uit de stad worden ingevuld, die het vestigingsklimaat verder helpen versterken.

Waar denken we dan aan?

- Het huiskamergevoel dat het voor de stad kan geven, o.a. door herintroduceren van de burgerzaal.
- Een stadhuis dat bijdraagt aan de identiteit van Amersfoort, o.a. in ontwerp en inrichting.
- Een laagdrempelige en inspirerende plek zijn voor (lokale) ondernemers.
- Op basis van flexibele ruimtelijke opzet kunnen in meer of mindere mate behoeftes uit de stad worden ingevuld, die het vestigingsklimaat verder helpen versterken.

‘Laagdrempelige ontmoetingsruimte, bijvoorbeeld een leeshoek en aantrekkelijk om lopend of fietsend naartoe te gaan.’

Inwoner

3. Wat betekent dit?

Bij het nieuwe huis voor de stad gaat het om meer dan alleen een gebouw. Het gaat ook om de manier waarop er samengewerkt wordt met elkaar en met de stad; hoe we het beste de dienstverlening kunnen organiseren en hoe de inrichting daarbij kan helpen. We willen een stadhuis waarin het prettig werken is en waar klanten en andere bezoekers gastvrij worden ontvangen en geholpen. Het nieuwe stadhuis moet bijdragen aan onze organisatieontwikkeling en de aantrekkelijke en inclusieve werkgever die we willen zijn. We gaan voor slim ruimtegebruik en een gezonde werkomgeving voor al onze medewerkers. Een plek waar we met hart en ziel voor de stad kunnen werken.

Betekenis voor huisvesting, werkplek, dienstverlening en raadscentrum

Het nieuwe huis voor de stad moet aansluiten en helpen bij het soort werk dat we doen. We onderscheiden drie typen werk. Ze verschillen sterk in de manier van aansturen en stellen andere eisen aan de huisvesting.

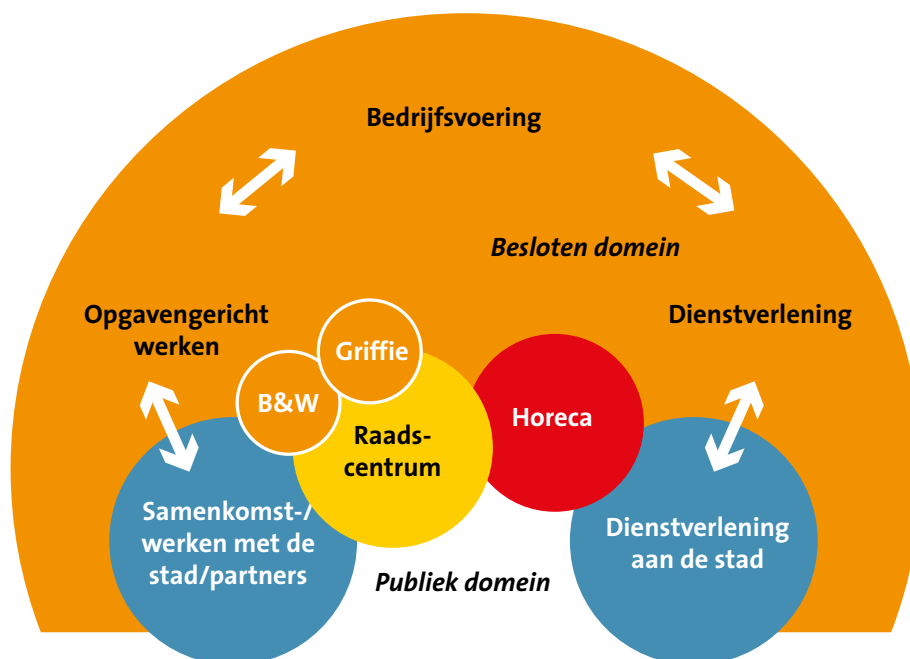
- Opgavegericht: in een team en in samenwerking met de stad werken aan een maatschappelijke opgave
- Dienstverlening: de dienst die geleverd wordt aan een inwoner staat centraal
- Bedrijfsvoering: een dienst aan een interne klant staat voorop (denk aan ICT of facilitaire ondersteuning)

Huisvesting

In het nieuwe stadhuis staat ontmoeting centraal. Ontmoetingen tussen collega's, ontmoetingen met inwoners en tussen inwoners onderling. Ontmoetingen zijn essentieel voor goed samenwerken, kennisdelen, afstemmen, leren en inspireren. De ruimte waar de publieke dienstverlening plaatsvindt, is daarom tevens een ontmoetingsplek voor de stad. Doordat het een prettige en aantrekkelijke ruimte is, zijn niet alleen medewerkers maar ook inwoners hier graag. De ruimte is open, toegankelijk en gastvrij, de buitenwereld wordt op allerlei manieren naar binnen gehaald. In het open deel van het stadhuis is veel ruimte om via participatie en cocreatie samen te werken met partners en inwoners aan opgaven in de stad. Alle dienstverlening (of andere afspraken) die geen fysieke ontmoeting vragen doen we echter zo veel mogelijk digitaal.

Het centraal stellen van ontmoeting en de drie typen werk leiden tot dit schematische huisvestingsconcept (figuur 1).

We bekijken of andere partijen willen 'meedoen' in ons nieuwe stadhuis. Daarmee zou het nog meer een huis voor de stad worden waar - met name kwetsbaardere inwoners - maar één drempel over hoeven om geholpen te worden. Het wordt zo een plek voor hulpverlening, dienstverlening, informatie en kennisdeling en draagt zo bij aan de opgaven waarvoor we staan. Daarnaast bekijken we ook of medewerkers van de gemeente makkelijk op andere plekken kunnen werken. Bijvoorbeeld bij samenwerkingspartners of bij cliënten.

Figuur 1: schematische weergave huisvestingsconcept

Dienstverlening

In de toekomst verwachten we dat steeds meer producten digitaal worden afgenomen. Dat geldt zeker voor de relatief eenvoudige producten. Klanten komen vooral langs voor de meer ingewikkelde vragen. En soms hebben Amersfoorters liever persoonlijk contact of kunnen we als gemeente beter ons werk doen bij een ontmoeting. Onze dienstverlening kenmerkt zich door:

- Het ontbreken van een receptie. We werken met 'hosts' en een steunpunt.
- Het streven naar meerwaarde voor de stad. Het stadhuis en het publiek gedeelte binnen en buiten het gebouw moeten een open en gastvrij karakter krijgen en multifunctioneel te gebruiken zijn.
- Het samenwerken van alle gemeentelijke afdelingen met baliecontact op één gezamenlijke plek, waar ze samen optimaal gebruik van de faciliteiten (slim ruimtegebruik). Deze zijn dus flexibel en door verschillende afdelingen, en eventueel maatschappelijke partners, te gebruiken.
- Het op afspraak werken van alle afdelingen, met gelijke openingstijden en één afsprakensysteem.
- De aanwezigheid van een plek waar producten digitaal aangevraagd kunnen worden, eventueel met hulp van een host.
- Één entree, alle bezoekers zijn gelijkwaardig.
- Aandacht voor veiligheid van onze medewerkers.
- Na binnenkomst scheiden we zakelijke bezoekers van klanten die voor een product of dienst komen.

Voor ons is het tevens belangrijk dat ons stadhuis op een inclusieve manier wordt vormgegeven. In ons beleid doen we al veel om die inclusieve stad waar te maken. We zijn ver op het gebied van maatschappelijk verantwoord inkopen, we stimuleren het werkaanbod voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt en hebben oog voor onze voorzieningen die ervoor zorgen dat zoveel mogelijk mensen mee kunnen doen. We willen daarin een voorbeeld voor de stad zijn. We zetten erop in dat al onze inwoners en medewerkers gebruik kunnen maken van de faciliteiten van het stadhuis. Wij denken hierbij bijvoorbeeld aan mensen met lichamelijke of geestelijke beperkingen. Maar ook aan mensen die geen Nederlands kunnen lezen of schrijven of niet goed met digitale hulpmiddelen om weten te gaan.

Werkplek

Ook in het kantoorconcept staat ontmoeting en samenwerking centraal. De werkomgeving nodigt uit tot ontmoeting en stimuleert medewerkers (onbewust) tot contact en samenwerking. We werken samen met elkaar over grenzen van teams, afdelingen en organisaties heen. Organisatiegrenzen worden minder belangrijk in de fluïde organisatie die wij zijn geworden. We zien in het nieuwe gebouw deze grenzen ook niet meer terug. Er zijn bijvoorbeeld géén afdelingsgangen, in plaats daarvan zien we domeinen voor samenhangende werksoorten die vloeiend in elkaar overgaan. Wél hebben onze collega's behoefte aan een kleinschaliger plek waar ze zich thuis kunnen voelen (een thuishaven) en waar ze hun directe collega's terugvinden en kunnen ontspannen. Veiligheid en vertrouwelijkheid van gesprek en informatie zijn een blijvend aandachtspunt in het kantoorconcept.

Als werkgever vinden we het belangrijk dat we onze medewerkers een gezonde werkomgeving bieden, zeker met de huidige kennis over de COVID 19 pandemie. Dit is niet alleen goed voor onze medewerkers, maar ook voor Gemeente Amersfoort als werkgever. Immers, als mensen zich vitaal en gezond voelen, zal dat leiden tot een positief effect op het verzuimcijfer en minder stress én betere resultaten voor de stad. Vitaliteit en gezondheid zijn dus onlosmakelijk verbonden met een toekomstbestendig huis voor de stad. Het welzijn van medewerkers is voor ons erg belangrijk en staat hoog op de prioriteitenlijst. Dit komt tot uiting in de ambitie gezonde werkomgeving. In de gesprekken en enquêtes noemen medewerkers het binnenklimaat als belangrijk aandachtspunt, omdat daarover minder goede ervaringen zijn in het huidige stadhuis. Een ander belangrijk zorgpunt van collega's is de akoestiek (risico op concentratieproblemen als gevolg van omgevingsgeluid), wanneer we gaan werken met meer open werkplekken. Het beeld van een 'kantoor tuin' is daarbij voor velen een schrikbeeld. Zowel voor de kwaliteit van het binnenklimaat als voor het beperkt houden van omgevingsgeluid zal hier extra aandacht voor zijn de tijdens ontwerp- en bouwfase.

De huidige organisatievorm, de behoefte van medewerkers, de vraagstukken die voor ons liggen en het verantwoord omgaan met ruimte vragen om andere manieren van werken, een flexibel kantoorconcept en slim ruimtegebruik. Het nieuwe stadhuis moet functioneel blijven bij veranderende werkwijzen. In de gewenste werkomgeving staat activiteit gerelateerd werken en hybride werken centraal. Daarbij is er een keuze om het werk op kantoor, onderweg, bij partners of thuis te doen. De kantooromgeving stimuleert dat medewerkers bewust nadenken over hoe ze werken, waar ze werken en met wie ze werken in relatie tot het gewenste resultaat. Medewerkers kiezen vervolgens uit een variëteit aan werkplekken een plek die op dat moment het beste past bij de activiteit die ze uitvoeren. De huidige technologische mogelijkheden maakt dat een werkplek/ -omgeving slim kan anticiperen op de behoeften van de medewerker. En gezien de flexibele werkomgeving, wijzigt de medewerker en dus de behoefte meerdere keren per dag. De omgeving is inspirerend, transparant en overzichtelijk. Je kiest als medewerker zelf waar en wanneer je je werk doet. Maar wel altijd in overleg en met oog voor je klant en collega.

Thuiswerken

Als gevolg van de COVID-19 uitbraak hebben medewerkers van de gemeente een groot deel van het werk vanuit huis gedaan. In deze periode bleek dat dat vaak ook heel goed kan en zelfs voordelen met zich meebrengt. Maar het vrijwel volledig thuiswerken bleek ook zijn beperkingen te hebben. Met name het informele sociale contact met collega's werd gemist. Dat is uitermate belangrijk voor het welzijn van mensen en voor de samenhang in de organisatie. Digitaal overleg verliep goed maar voor bijeenkomsten waarin non-verbale communicatie en inspiratie van belang is, blijkt 'live' samenkomen vruchtbaarder dan online. Daarnaast zien we dat ontmoeting en discussie met elkaar nodig is om tot nieuwe ideeën of aanpak te komen van de steeds veranderende opgaven waar we voor staan. Omdat die ontmoeting en samenwerking voor onze organisatie van groot belang is, blijft het stadhuis onze thuisbasis en ontmoetingsplek. Zowel voor de samenhang van onze organisatie als voor (persoonlijke) ontwikkeling, inspiratie en innovatie. Wij gaan in onze visie uit van een hybride werkomgeving: grotendeels stadhuis, deels thuis en deels op andere plekken (trein, stad, etc). We stimuleren echter ook ontmoeting tussen collega's: dit is van groot belang voor kennisdeling, sociale verbinding en innovatie. We denken dat we daarmee ook een aan-trekkelijke werkgever blijven en zo talentvolle mensen kunnen aantrekken en behouden.

Ruimte voor college

Collegeleden, directieleden en hun ondersteunende collega's gaan – vanuit de voorbeeldrol die ze hebben richting de hele organisatie - zo veel mogelijk mee in het hierboven omschreven kantoorconcept van activiteitsgebonden werkplekken. Daarbij houden we rekening met het specifieke karakter van de werkzaamheden. Dat leidt tot een gezamenlijke herkenbare thuisbasis voor college en directie met:

- voldoende representatieve overlegruimten voor grotere groepen in directe nabijheid van thuishonk college
- nabijheid van representatieve ontvangst/wachtruimte voor externe bezoekers
- bestuur en directie zoekt (meer) aansluiting met de ambtelijke organisatie, hier moet bij de positionering in het gebouw rekening worden gehouden
- de loopafstand tussen het thuishonk en het publiek domein moet in verband met ontvangst gasten worden beperkt
- tevens rekening houden met de mogelijkheid dat het college in aantal leden per collegeperiode kan variëren

Samenvattend

in het nieuwe stadhuis:

- werken we in een flexibele en veilige omgeving, waar we een werkplek zoeken die past bij de activiteiten die we uitvoeren (activiteit gerelateerd);
- laten we onze afdelingsgrenzen los, en zoeken elkaar op om vraagstukken vanuit meerdere kanten te benaderen;
- werken we met thuishonken, georganiseerd rondom grootschalige opgaven (opgaventeams) of kennisgebieden (afdelingsteams). Iedereen heeft een thuis in een (of meerdere) van deze honken. Hier is de identiteit van het programma/ afdeling zichtbaar, hier worden successen gevierd, maar ook problemen of dilemma's gedeeld;
- werken we plaats- en tijdsafhankelijk. Dat wil zeggen dat we medewerkers faciliteren om buiten het stadhuis te werken en buiten de standaard kantooruren.
- faciliteren we thuiswerkplekken waar nodig, want onze verantwoordelijkheid voor veilig en gezond werken houdt niet op buiten de muren van het nieuwe stadhuis.
- gaan we er vanuit dat medewerkers een gedeelte van hun werktijd thuis werken, maar stimuleren we tevens ontmoeting zodat sociale verbinding en innovatie behouden blijft.
- bepaalt met wie je samenwerkt de locatie in het gebouw, waarbij de samenwerking met collega's binnen je eigen domein (opgavengericht, dienstverlening en bedrijfsvoering) veelal het meest intensief is;
- leidt onze ambitie voor slim ruimtegebruik tot het optimaliseren van de bezettingsverdeling over de week.
- is er aandacht en ruimte voor specials en maatwerk.

Het raadscentrum

Het politieke centrum, de raadzaal, is het kloppend hart van de gemeentelijke democratie.

Hier wordt de stad vertegenwoordigd, worden kaders gesteld en het college gecontroleerd. Het stadsbestuur is zichtbaar en aanspreekbaar. In het hart van de samenleving om het nauwe contact met inwoners, bedrijven en verenigingen te onderhouden en te weten wat er speelt en leeft. In de raadzaal wordt democratie in letterlijke en figuurlijke zin zichtbaar en benaderbaar voor de stad.

Het concept van de raadzaal kent de volgende uitgangspunten:

- De gehele volksvertegenwoordiging op de vloer
- College en raad hebben een eigen positie (B&W is te gast)
- Het raadslid / commissielid die zijn/haar standpunt naar voren wil brengen doet dit vanaf de interruptieplaatsen
- Laagdrempeligheid van interruptie is belangrijk
- Optimaal zicht voor publiek op interruptieplaatsen (gezicht raadslid/ commissielid)
- De raadzaal is gastvrij en niet intimiderend voor insprekers

Vanuit het democratisch proces bezien is het ontmoeten, het in gesprek zijn met onze inwoners een belangrijk onderwerp waarvoor we ruimte nodig hebben. Tijdens de Ronde of het Plein is ontmoeting tussen politiek en publiek één van de uitgangspunten. Om het democratische proces te stimuleren en laagdrempelig te kunnen laten plaatsvinden worden de ontmoetingen tussen inwoners en raad mogelijk gemaakt in de nabijheid van de raadzaal. Een burgerzaal 2.0 is onze droom. Letterlijk ruimte maken voor verbindingen, verbinding tussen raad en inwoners, maar ook tussen inwoners onderling. Een plek waar verhalen gemaakt kunnen worden (denk aan ceremonies, huldigingen, lintjes, etc).

Het raadscentrum is ook het visitekaartje van het hoogste orgaan van de gemeente: ruimtelijke kwaliteit moet representatief zijn (hoge beleevingswaarde). Het raadscentrum is optimaal bereikbaar en toegankelijk, met nadruk op alle doelgroepen (inclusief). Positionering, inrichting en meubilair moeten bijdragen aan het representatieve, gastvrije en toegankelijke karakter. Het raadscentrum moet ook optimaal gebruik maken digitale vergadmiddelen en moderne communicatiemethoden.

Onze ambities op optimaal ruimtegebruik stellen eisen aan de multi-inzetbaarheid van raadzaal en omliggende vergaderruimten/ commissiekamers. Dat wil zeggen geschikt voor meerdere doeleinden en meerdere gebruikers (raad, medewerkers, inwoners). Partijen hebben geen eigen fractiekamers, en maken gebruik van gedeelde (reserveerbare en privacy-respecterende) vergaderfaciliteiten. Een algemene werk- en ontmoetingszone is aanwezig, waar raadsleden aanlanden en elkaar ontmoeten. Het optimaliseren van het ruimtegebruik betekent dat het raadscentrum geen op zich zelf staand bolwerk is, maar een integraal onderdeel van het huis voor de stad. Veiligheid is hierbij een aandachtspunt. Het raadscentrum wordt in nabijheid van de huisvesting van het dagelijks bestuur (B&W) en griffie gepositioneerd.

Betekenis voor ruimtelijke inpassing en ontwerp

De opgave voor het stadhuis van de toekomst is helder: het moet een plek zijn waar zowel inwoners, als bestuurders en ambtenaren elkaar kunnen ontmoeten, samenwerken en grootse gebeurtenissen kunnen vieren. Het moet de representatieve functie van een stadhuis verenigen met de praktische werkomgeving.

Ruimtelijke inpassing: sociale verbinding

Het nieuwe stadhuis voegt een plek toe aan de stad die geschikt is voor samenkomsten zoals: huldigingen, persconferenties, start van een herdenkingstocht, een protest of een trouwerij. Zowel buiten (een plein of hof) als binnen (een centrale hal of moderne burgerzaal). Een karakteristieke plek die inwoners verbindt en bijdraagt aan de identiteit van de stad. Waar ervaringen kunnen worden gedeeld en nieuwe verhalen zullen ontstaan.

Het nieuwe stadhuis is een karaktervol gebouw dat bijdraagt aan de ontwikkeling en sfeer van Langs Eem en Spoor. Er is veel kwalitatieve openbare ruimte rondom waarmee uitdrukking wordt gegeven aan de representatieve rol van een stadhuis. Die openbare publieke ruimte stopt niet bij de gevel maar kent binnen een voortzetting. Dat maakt het stadhuis toegankelijk en laagdrempelig.

Architectonisch concept: aansprekende en publieke uitstraling

Het nieuwe stadhuis heeft niet alleen een aansprekende uitstraling maar maakt ook duidelijk dat het een publiek gebouw is. Specifieke, karakteristieke gebouwdelen van een stadhuis zoals de raadzaal en de centrale hal zijn goed zichtbaar. Ze zijn logisch gepositioneerd in het gebouw, goed vindbaar met een mooie ontvangst en een heldere routing. Ze worden ingezet om uitstraling en expressie aan het gebouw te geven.

Het nieuwe stadhuis is een plezierig gebouw voor z'n dagelijkse en niet dagelijkse gebruikers met veel verschillende ruimtes voor veel verschillende activiteiten. Er is een route met goed geschakelde generieke en specifieke ruimtes die goed van schaal en maat zijn. Daardoor is sprake van ruimtelijkheid.

Sfeer en karakter

Voor de ruimtes die een representatieve functie hebben (bijvoorbeeld voor ontvangsten) geldt het volgende: de doelstelling voor deze ruimten is om met vormgeving en architectonische expressie de beeldvorming van het gebouw te bepalen. Uitstraling, ruimtelijkheid, inrichtingselementen en materialen zijn opvallend vormgegeven en dragen daarmee bij aan het aansprekende karakter van de ruimte als geheel. Elementen als vides of een bijzondere vorm geven de ruimte een aansprekend karakter. Duurzaamheid en een verantwoordbaar investeringsniveau komen sterk tot uitdrukking. Het karakter van de ruimte is: open, transparant, groen, natuurlijk, stoer en industrieel, rustig met hier en daar een krachtig (kleur)accent. De toepassing van veel daglicht, natuurlijke materialen, glas en groen wordt gewaardeerd.

Voor de werkomgeving geldt het volgende: deze ruimten vormen qua vormgeving en architectonische expressie de aansprekende werk- en ontmoetingsomgeving van medewerkers. Uitstraling, ruimtelijkheid, inrichtingselementen en materialen zijn functioneel en verzorgd, op sommige plaatsen verassend en inspirerend. Openheid en transparantie vertaalt zich in zichtlijnen, de toepassing van veel daglicht en contact met buiten. Het moet zich niet vertalen in grote, open en uniforme vloervelden, maar in een diverse omgeving met evenveel aandacht voor groepsactiviteiten als voor het individu met meer behoefte aan meer beslotenheid.

4. Wie dachten er mee?

Er is zowel aan de stad, als aan de raad en aan de medewerkers gevraagd om mee te denken over de ontwikkeling van het nieuwe stadhuis. Deze bijlage bevat een samenvatting van de uitkomsten van de drie enquêtes.

Bijlage resultaten stadsenquête

Voor vier onderwerpen is aan de stad gevraagd welke van de gegeven opties het beste invulling geven aan het onderwerp.

De onderwerpen zijn:

- huis voor de stad
- duurzaam stadhuis
- aansprekend stadhuis
- gastvrij

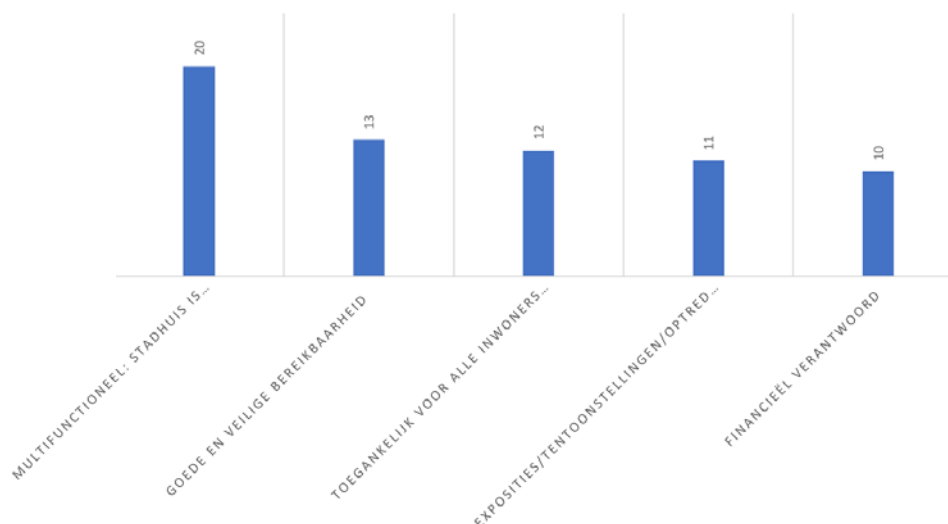
Huis voor de stad

Bij huis voor de stad scoort het thema multifunctionaliteit erg hoog. Zowel multifunctionaliteit tijdens kantooruren: ruimten die gebruikt kunnen worden door ondernemers, (buurt) vergaderingen, studeerplekken, wijkactiviteiten, als multifunctionaliteit buiten kantooruren: in avonden of weekend openstellen voor feestelijke bijeenkomsten, vergaderplekken, culturele activiteiten. Er moet ruimte zijn voor expositie/tentoonstellingen/lokale kunst/sprekers.

>>> Dit past bij de ambitiethema's [slim ruimtegebruik](#) en [sociale verbinding](#).

Daarnaast hebben mensen zorgen om bereikbaarheid (met name rotonde Nieuwe Poort), en wordt een goede verbinding met de binnenstad en station als belangrijk gezien. Samenhangend hieraan is een goede toegankelijkheid voor iedereen (doven/blinden/mindervaliden/etc).

>>> Dit past bij het ambitiethema [mobiliteit](#).

Duurzaam stadhuis

Bij duurzaam stadhuis scoort energieneutraal/duurzame energie/energieopwekking het hoogst.

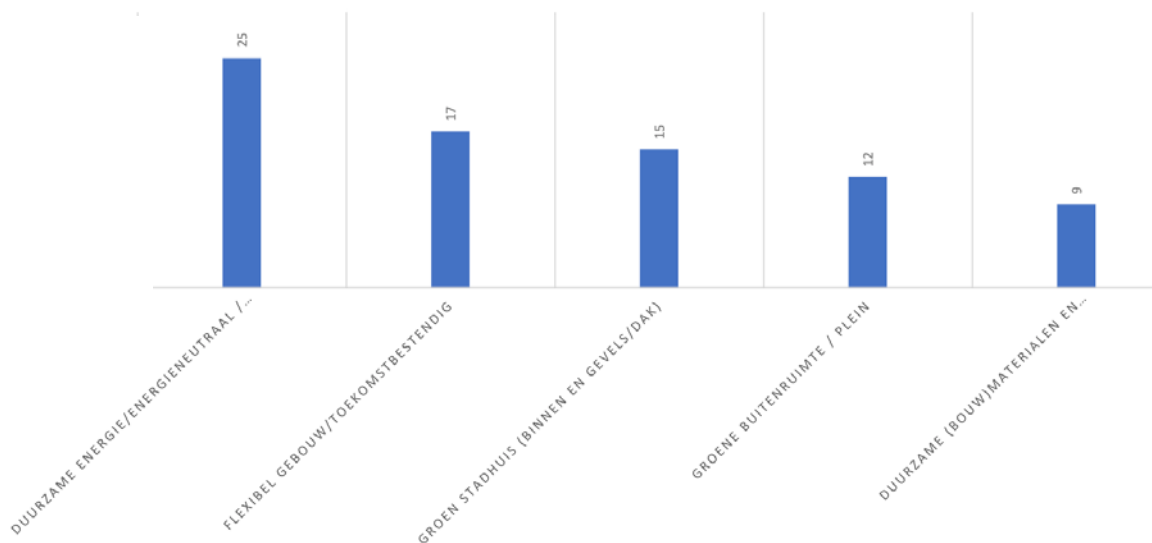
>>> Dit past bij het ambitiethema [energie/ CO₂](#).

Daarnaast scoort flexibiliteit en toekomstbestendigheid (gebouw moet lang meegaan, ook als doel/werkwijze verandert) hoog.

>>> Dit past bij het ambitiethema [slim ruimtegebruik](#) en de lange termijn gedachte van [bewuste investering](#).

Tenslotte scoort het realiseren van een groen gebouw (groene gevel, groen dak, planten in gebouw) en groene buitenruimte hoog.

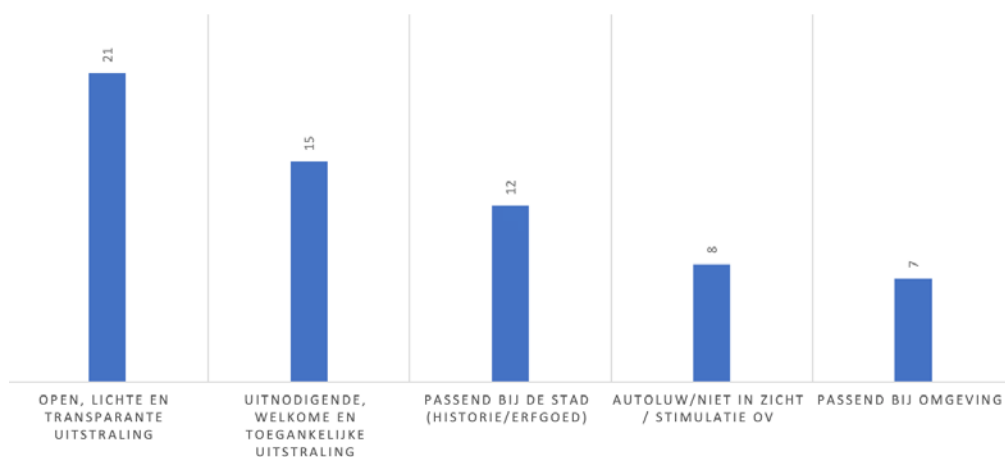
>>> Dit past bij de ambitiethema's [aansprekende uitstraling](#) en [ecologie](#).

Aansprekend stadhuis

Bij aansprekend stadhuis scoort een open, lichte en transparante uitstraling hoog. Mensen associëren een transparant gebouw ook met een transparante organisatie. Op twee staat een uitnodigende, welkome, toegankelijke uitstraling en op drie een gebouw dat passend is bij Amersfoort (voornamelijk referentie naar historische binnenstad). Mogelijk kan hier 'herkenbaar als stadhuis' nog onder vallen.

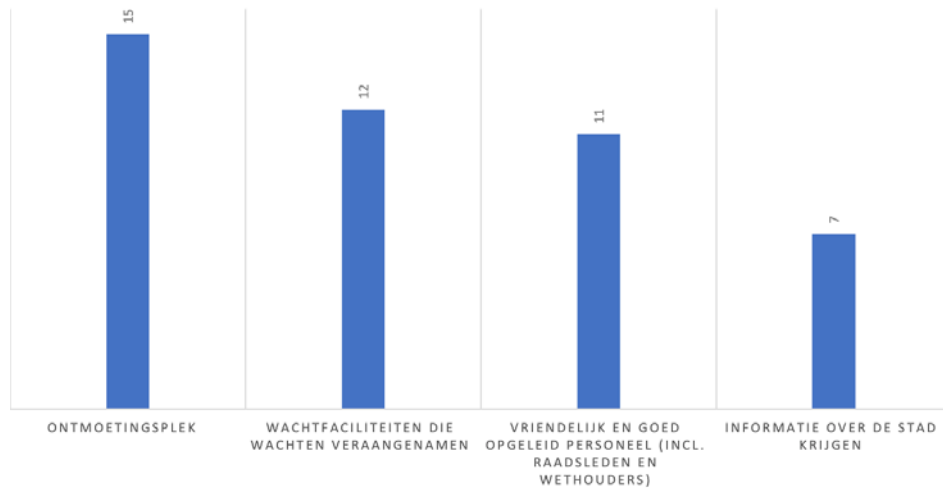
>>> Dit past bij het ambitiethema [aansprekende uitstraling](#), dat mogelijk gemaakt moet worden door de invulling van het ambitiethema [materialen](#).

Gastvrij

Bij gastvrij wordt ook vaak, net zoals de medewerkers, een ontmoetingsplek genoemd. Op de tweede plaats staan de 'wachtfaciliteiten' gezet (leestafel, watertab, speelhoek, wc) aangezien het basisvoorzieningen betreft. Daarnaast wordt vriendelijk personeel (persoonlijk contact, gastheren/vrouwen) belangrijk gevonden.

>>> Dit past bij de ambitiethema's **sociale relevantie** en **aansprekende uitstraling** (beleving/gebruikswaarde).

Bijlage resultaten raadsenquete

In de raadsenquête is gevraagd lading te geven aan de volgende vier onderwerpen:

- Thuishaven
- Slimme omgeving
- Flexibele omgeving
- Gezonde omgeving

Waar denkt met aan bij het horen van deze onderwerpen?

Thuishaven

Onder een thuishaven wordt verstaan:

Ontmoetingsruimte

- Genoeg ruimte voor ontmoeten, overleggen, napraten
- Voldoende 'knus', geen grote afstanden en zó dat er ruimte is voor informele ontmoetingen
- Ontmoetingsruimte tussen fracties, waar fracties kunnen ontmoeten, koffiedrinken, koelkast gebruiken
- Barretje in de buurt waar in rust nagepraat kan worden

>>> Dit past bij de ambitiethema's [slim ruimtegebruik](#), [sociale verbinding](#) en [aansprekende uitstraling](#).

Open, gastvrij, uitnodigend

- Prettig om binnen te lopen en verblijven
- Uitnodigend voor vergadering, zowel voor raadslid, medewerker als bezoeker
- Open, toegankelijke overzichtelijke publieke tribune
- Ruime entree

>>> Dit past bij de ambitiethema's [sociale verbinding](#) en [aansprekende uitstraling](#).

Goede bereikbaarheid en toegankelijkheid

- Belangrijk om vergaderingen op tijd bij te wonen
- Toegankelijkheid in breedste zin van het woord

>>> Dit past bij de ambitiethema's [mobiliteit](#) en [aansprekende uitstraling](#) (beleving).

Een plek waar Amersfoorters (ook) terecht kunnen

- Plek waar Amersfoorters ideeën en grieven kunnen delen
- Inwoners worden verwezen naar griffie en raad, zodat ze hun vragen kunnen stellen
- Inwoners kunnen in de centrale hal direct digitaal in contact komen met griffie en raad

>>> Dit past bij het ambitiethema [sociale verbinding](#).

Slimme omgeving

Onder een slimme omgeving wordt verstaan:

Digitale (vergader)middelen

- Duidelijke presentatieschermen (fractiekamers/vergaderzalen)
 - Digitale vergadermiddelen/ optimaal gebruik maken van moderne communicatiemethoden
 - Per desk een eigen scherm of computer
 - Systeem met camera's die zich richten op de spreker
 - Goede audio apparatuur/ geluidsinstallaties
 - 'State of the Art' wat betreft AV en ICT middelen
- >>> Dit past bij het ambitie thema [slim ruimtegebruik](#).

Goede internetverbinding, krachtige wifi

>>> Dit past bij het ambitie thema [slim ruimtegebruik](#).

Voldoende stopcontacten op slimme plekken

- Bij elke plaats in de raadzaal of bij elke desk
- >>> Dit past bij de ambitie thema's [slim ruimtegebruik](#) en [energie/ CO₂](#).

Flexibele omgeving

Onder een flexibele omgeving wordt verstaan:

Multi-inzetbaarheid van ruimten

- Raadzaal ombouwen tot trouwzaal of leeghalen voor grotere ontvangsten
 - Zalen maximaal benutten voor ambtelijke en maatschappelijke bijeenkomsten
 - Ruimten ook mogelijk als flexplek te gebruiken door bezoekers
 - Fractiekamers kunnen overdag door anderen (griffie, ambtenaren, overlegplek) gebruikt worden
- >>> Dit past bij het ambitie thema [slim ruimtegebruik](#).

Geen fractiekamer, open flexplekken

- Open flexplekken waar je snel aan de slag kunt
 - Geen vaste fractiekamer, wel ruimte om gasten te kunnen ontvangen
 - Flexkamers, zoals wij nu ook hebben samen met de griffie
- >>> Dit past bij het ambitie thema [slim ruimtegebruik](#).

Ruimten groter en kleiner kunnen maken

- Meerdere (ruime) zalen die aaneengeschakeld kunnen worden
 - Zitruimte van de raadszaal kunnen uitbreiden bij hogere bezoekersaantallen
- >>> Dit past bij het ambitie thema [slim ruimtegebruik](#).

Delen van vergaderruimten en faciliteiten

- In principe leent iedere vergaderzaal voor vergaderen, benut de kans om flexibel te zijn en raad meer naar de stad te brengen
 - Mogelijkheid dat we vergaderruimten en faciliteiten delen
- >>> Dit past bij het ambitie thema [slim ruimtegebruik](#).

Gezonde omgeving

Onder een duurzame omgeving wordt verstaan:

Goede klimaatregeling (focus op luchtkwaliteit)

- Ventilatie/ circulatie
- Schone lucht
- Goede luchtbehandeling
- Goede temperatuurregeling

>>> Dit past bij het ambitiethema [gezonde werkomgeving](#) en moet worden gefaciliteerd door [materialen](#) en [energie/ CO₂](#).

Gevarieerd en gezond eten en drinken

- Keuze in vegetarisch, vlees, vis
- Duurzame herkomst
- Gezond voedsel beschikbaar, maar niet opdringen (ook nog 'ongezond' voedsel kunnen kiezen)

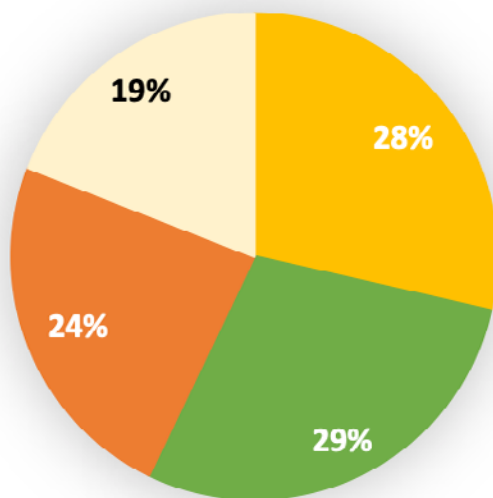
>>> Dit past bij het ambitiethema [gezonde werkomgeving](#).

Visueel comfort

- Goede verlichting
- Verbinding met de buitenwereld
- Voldoende daglicht

>>> Dit past bij de ambitiethema's [gezonde werkomgeving](#) en [aansprekende uitstraling](#) (beleving).

Top 4 wensen raad

■ Digitale (vergader-) middelen

■ Goede klimaatregeling

■ Multi-inzetbaarheid van ruimten

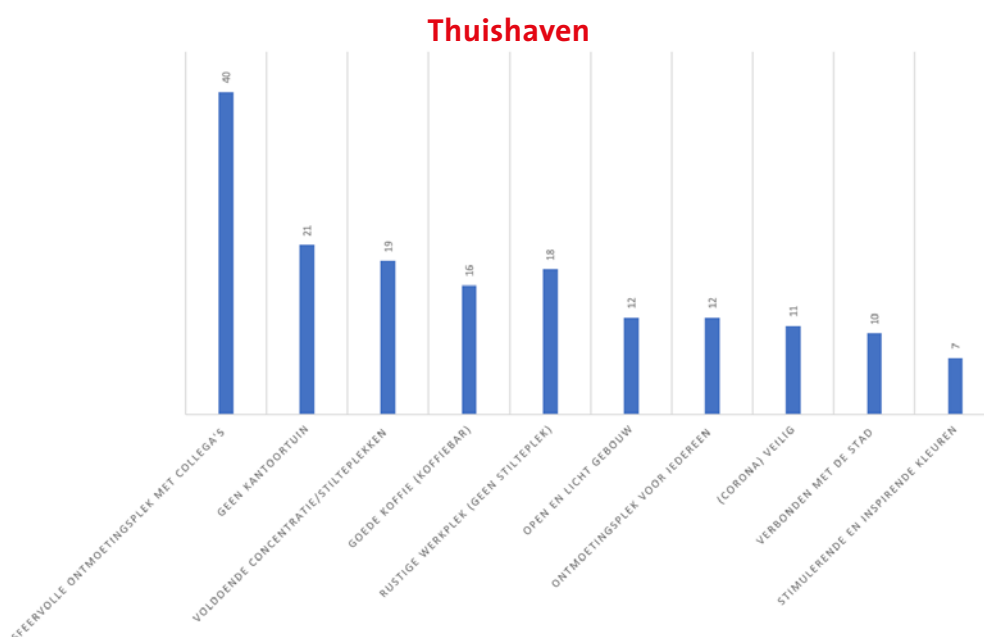
■ Goede internetverbinding / WIFI

Bijlage resultaten medewerkersenquête

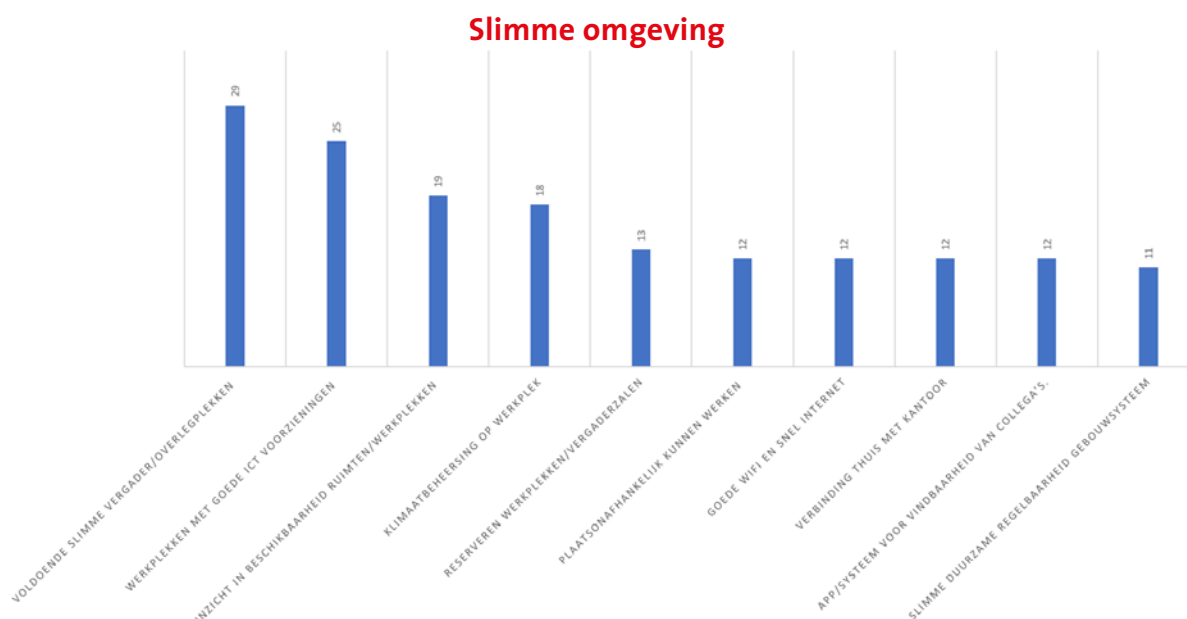
In de medewerkersenquête is gevraagd lading te geven aan de volgende vier onderwerpen:

- Thuishaven
- Slimme omgeving
- Flexibele omgeving
- Gezonde omgeving

Resultaten per onderwerp:

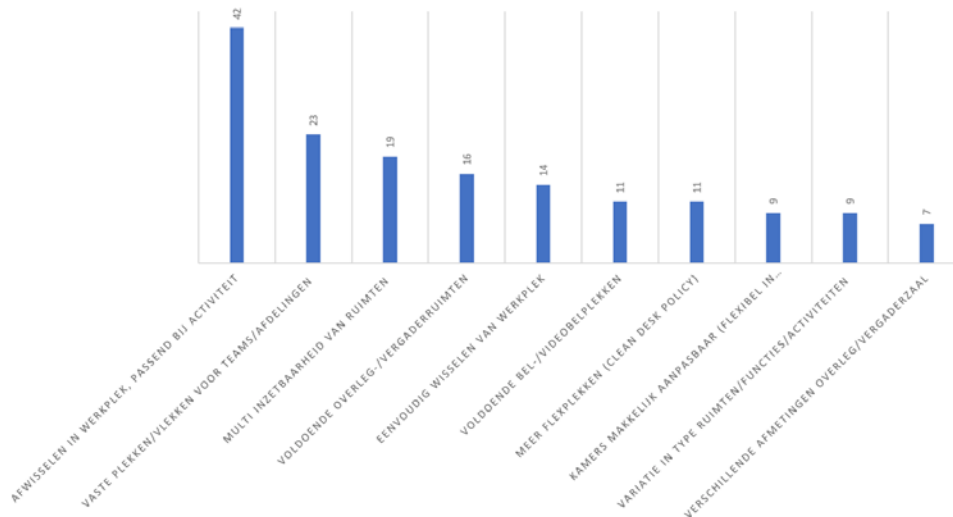

>>> Dit past bij de ambitiethema's [slim ruimtegebruik](#), [sociale verbinding](#) en [aansprekende uitstraling](#).

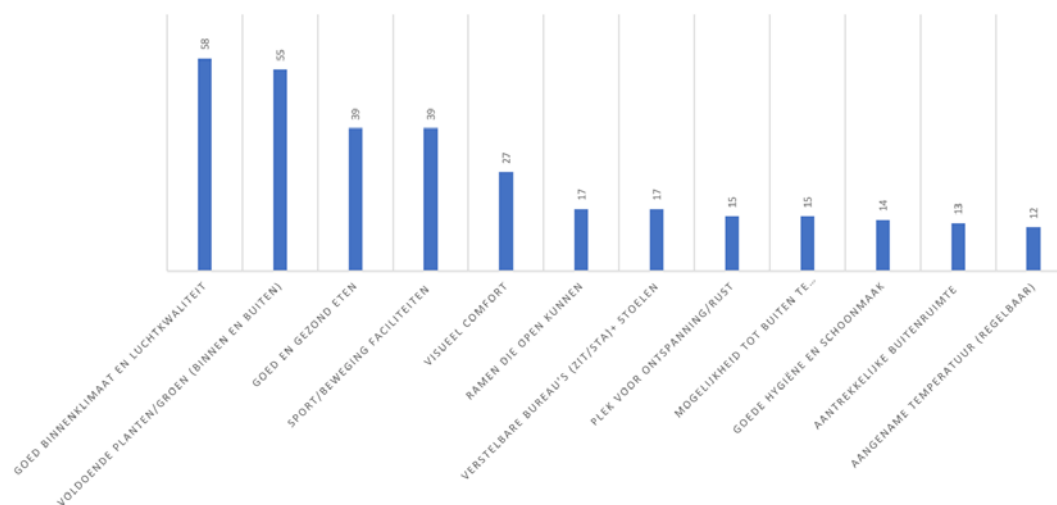
>>> Dit past bij de ambitiethema's [slim ruimtegebruik](#), [gezonde werkomgeving](#), [materialen](#), [energie/ CO₂](#) en [water & klimaat](#).

Flexibele omgeving

>>> Dit past bij de ambitiethema's **slim ruimtegebruik** en **aansprekende uitstraling**.

Gezonde omgeving

>>> Dit past bij de ambitiethema's **gezonde werkomgeving** en **aansprekende uitstraling** ondersteund door **materialen**, **energie/ CO₂** en **ecologie**.

Top 10 wensen vanuit de medewerkers

1. Binnenklimaat/luchtkwaliteit
2. Groen (binnen & buiten)
3. Afwisselende werkplekken, passend bij activiteit (stilte, overleg, reuring)
4. Goed en gezond eten
5. Sfeervolle ontmoetingsplek met collega's
6. Sport-/beweging faciliteiten
7. Voldoende slimme vergader-/overlegplekken
8. Visueel comfort (daglicht)
9. Werkplekken met goede ICT-voorzieningen (twee schermen, snelwerkend)
10. Vaste vlekken voor teams/afdelingen

1. Goed binnenklimaat/luchtkwaliteit	6. Sport/bewegings faciliteiten
2. Voldoende planten/groen (binnen en buiten)	7. Voldoende slimme vergader/overlegplekken
3. Afwisselen van werkplek, passen bij activiteit	8. Visueel comfort
4. Goed en gezond eten	9. Werkplekken met goede ICT voorzieningen
5. Sfeervolle ontmoetingsplek met collega's	10. Vaste plekken/vlekken voor teams/afdelingen

